

سفر پر رمز و راز يك وال

محققان معتقدند عشقي در کار نبوده است. پس شاید نوعي ماجراجويي بوده يا حتي گم شدن در پهنة اقيانوس.

محققان معتقدند عشقي در کار نبوده است. پس شاید نوعي ماجراجويي بوده يا حتي گم شدن در پهنة اقيانوس. يك وال ماده کوهان‌دار از گروهی که همیشه با هم بوده‌اند و در آب‌های اطراف برزیل زندگی می‌کرده‌اند، جدا می‌شود و پس از چند هفته سر از آب‌های ساحلی ماداگاسکار در شرق آفریقا درمی‌آورد یعنی حدود 10 هزار کیلومتر آن طرف‌تر تا محققان باور کنند این وال رکوردی تازه در زمینه سفر يك پستاندار به ثبت رسانده است، البته با علم به این موضوع که باید انسان را فاکتور گرفت!

يك تصميم عجيب

در حالی که وال‌های کوهان‌دار به طور طبیعی و ذاتی بر روی محور شمال به جنوب مهاجرت می‌کنند تا هم غذای مورد نیاز خود را به دست آورده و در عین حال جفتگیری کنند اما والی که اکنون محققان نام AHWC NO.1363 را بر روی آن گذاشته‌اند تصمیم غیرعادی گرفته تا برای دیدن سرزمینی تازه نزدیک به 10 هزار کیلومتر شنا در مسیری متفاوت را تجربه کند. در حقیقت او به جای شنا در محور شمالی - جنوبی سر از شرق درآورده است. پیتر استویک از بوم‌شناسان دریایی می‌گوید، احتمالاً این حرکت غیرعادی برای جفتگیری نبوده است چون معمولاً وال‌ها جفت خود را در نقاط مشخصی پیدا می‌کنند که دانشمندان دهه‌های طولانی است از آن اطلاع دارند. به همین دلیل بعید است این وال به دنبال پیدا کردن جفتی برای خود آن هم در هزاران کیلومتر دورتر از مسیر همیشه‌اش باشد. با این حال او معتقد است این سفر عجیب را می‌توان مثالی هیجان‌انگیز از کشش ذاتی این حیوان به سوی کشف دنیای تازه دانست. هر چند او گم شدن در اقیانوس را نیز به عنوان يك احتمال جدی قابل بحث می‌داند. این محقق با ارائه جزئیاتی هیجان‌انگیز درخصوص سفر این وال که در شماره اخیر زیست‌شناسی سلطنتی انگلیس منتشر شده است می‌گوید AHWC NO.1363 حداقل سفر 10 هزار کیلومتری را تجربه کرده است تا خود را از آب‌های ساحلی برزیل به ماداگاسکار در شرق قاره سیاه برساند. به عقیده وی تاکنون مورد مشابهی در این زمینه که يك پستاندار به‌طور کامل مجزا و انفرادی فاصله دو نقطه به این دوری را طی کرده باشد به ثبت نرسیده است. البته درخصوص این وال نکته دیگری نیز وجود دارد که هیجان سفر وی را دوچندان می‌کند؛ این وال مکان جدیدی را تجربه کرده است که تاکنون آن را ندیده است. از این‌رو می‌توان مدعی شد AHWC NO.1363 رکورددار سفر طولانی يك پستاندار تنها (به جز انسان) است.

وال‌های کوهان‌دار مسافران محتاط و مراقبی هستند. آنها از آب‌های سرد جایی که جانوران ریز اقیانوسی و ماهی‌ها را شکار می‌کنند راهی آب‌های گرم می‌شوند تا جفتگیری کنند.

آنها این کار را سال‌های متمادی انجام می‌دهند. البته گرچه مکان جفت‌یابی آنها همه ساله تغییراتی می‌کند اما مسیری که در اقیانوس برای رسیدن به نقطه مورد نظر طی می‌کنند معمولاً دستخوش تغییر نمی‌شود. دقیقاً همین جاست که محققان درخصوص سفر عجیب این وال کوهان‌دار در برابر يك علامت سوال بزرگ تجسم می‌کنند. مسافتی که این وال برای رسیدن به آب‌های گرم شرق آفریقا طی کرده است قابل توجه است. به عقیده محققان مسافت 10 هزار کیلومتری که تقریباً يك چهارم دور زمین به حساب می‌آید يك رکورد بی‌سابقه محسوب می‌شود.

این وال حداقل 10 هزار کیلومتر مسافت بین آب‌های برزیل تا ماداگاسکار را شنا کرده است؛ سفری که هنوز هیچکس علت آن را نمی‌داند این نوع وال‌ها در عین حال که مسافران محتاطی هستند، شناگران قدرتمندی نیز به شمار می‌آیند. در عین حال به‌واسطه نوعی صدا که از خود تولید می‌کنند همواره مورد توجه جانورشناسان قرار داشته‌اند. این صدا از سوی بسیاری از دانشمندان به نوعی موسیقی وهم آلود تشبیه می‌شود. گویی در این صدا ناله‌ها و گریه‌ها در هم آمیخته شده‌اند. البته این موسیقی آنچنان قدرتی در انتشار دارد که تا فواصل بسیار دور در زیر آب نیز شنیده می‌شود. دانشمندان مکانیسم نهفته در تولید این صدا را به عنوان یکی از رازهای بزرگ زندگی این حیوان برمی‌شمارند. این حیوان همواره مورد توجه و احترام انسان نیز بوده است. توانمندی خیره‌کننده این وال در پربدن از آب موجب شده تا همواره کشتی‌های تحقیقاتی و ویژه تهیه فیلم‌های مستند به دنبال شکار چنین لحظاتی در دل اقیانوس باشند.

باله‌هایی در نقش اثر انگشت انسان

البته در اواسط قرن 20 میلادی جمعیت این حیوان به طرز نگران‌کننده‌ای کاهش یافته بود به طوری که تقریباً فاصله‌ای با انقراض نسل نداشت، اما امروزه نسل این حیوان احیا شده است. با این حال این روند همواره با نوسانات زیادی همراه بوده است و همین نکته دانشمندان را بر آن داشته تا مطالعات زیادی درخصوص رفتار وال‌ها و حرکاتشان انجام دهند.

محققانی همچون پیتر استویک در این خصوص دست به کار شده‌اند. یکی از اقدامات این محققان جستجو در اینترنت برای یافتن تصاویر مختلفی از این پستاندار است. این تصاویر عمدتاً به وسیله گردشگران یا علاقه‌مندان به وال‌ها که هفته‌ها و ماه‌های متوالی را در اقیانوس‌ها برای تماشای چند دقیقه‌ای این حیوان صرف می‌کنند به دست آمده است. محققان امیدوارند تا با استفاده از این

تصاویر مجموعه اطلاعات کاملی از وال‌های کوهان‌دار تهیه کرده و با استناد بر آن به دنبال ردی از آنها در گوشه و کنار اقیانوس‌ها باشند.

دقیقا به وسیله همین ابتکار عمل بوده است که پیتر استویک متوجه شد وال کوهان‌داری که در آب‌های شرقی آفریقا دیده شده است یکی از وال‌های کوهان‌داری است که معمولا در آب‌های ساحلی برزیل زندگی می‌کند. وی و همکارانش به‌طور کاملاً تصادفی متوجه تصویری از یک وال کوهان‌دار شدند که در سال 2001 توسط یک گردشگر نورژی در آب‌های ساحلی ماداگاسکار گرفته شده بود. این تصویر به‌وسیله یک دوربین فیلمبرداری گرفته شده بود و نگاتیو آن نیز برای سال‌ها در کشوی یک میز به حال خود رها شده بود. با این حال بنا به دلیلی که مشخص نیست عکاس این تصویر از نگاتیو یاد شده اسکن‌برداری کرده و آن را در اینترنت قرار می‌دهد و پیتر استویک و همکارانش نیز آن را در مجموعه تصویری و اطلاعاتی خود قرار می‌دهند. با این حال با کمی دقت متوجه می‌شوند این تصویر مربوط به وال کوهان‌داری است که تصویر دیگری نیز از آن در همان مجموعه وجود دارد. این تصویر 2 سال پیش از تاریخی که گردشگر نورژی آن را تهیه کرده بود در آب‌های ساحلی برزیل گرفته شده بود، یعنی در سال 1999. اما این‌که پیتر استویک چگونه متوجه شد این دو تصویر متعلق به یک وال کوهان‌دار است در نوع خود جالب توجه است.

کارول کارلسون از همکاران پیتر استویک می‌گوید: کلید قفل این معما به این نکته مربوط می‌شود که تشخیص وال‌های کوهان‌دار از روی باله‌هایشان صورت می‌گیرد. قسمت انتهایی باله وال‌های کوهان‌دار دارای نقش و نگارهایی است که از حیث منحصر‌به‌فرد بودن می‌توان آنها را همچون اثر انگشت در انسان‌ها دانست.

به عقیده محققان ترکیب خطوط سفید و سیاه رنگ در این قسمت از بدن وال‌های کوهان‌دار خود دربرگیرنده مجموعه بی نظیری از اطلاعات مربوط به همان وال است که آن را از سایر وال‌های دیگر متمایز می‌کند.

محققان دیگری نیز درخصوص یکی بودن وال‌ها در این دو تصویر اظهار نظر کرده‌اند. سیمون اینگرام از اساتید حفاظت از حیات دریایی دانشگاه پلی موت انگلیس نیز معتقد است این دو تصویر متعلق به یک وال است. با این حال این محقق می‌گوید، بیشتر از آن‌که از میزان مسافتی که این وال کوهان‌دار طی کرده شگفت زده شوم از محلی که از آنجا سردرآورده حیرت زده شده‌ام.

هرچه باشد اکنون به روشنی مشخص است که این وال حداقل 10 هزار کیلومتر مسافت بین آب‌های برزیل تا ماداگاسکار را شنا کرده است؛ سفری که هنوز هیچکس علت آن را نمی‌داند.

مهدي پيرگزي / جام جم